

Františkovo slovo

č.173

Před jesličkami objevujeme, že jsme milováni

Panna nám dává pochopit, jak je třeba přijímat událost Vánoc

Úkon kajícnosti

Spatřit hvězdu, vydat se na cestu a přinést dary

Hledat Ježíše jako mudrci

Předávejte víru rodinným nářečím, vyzval papež rodiče

Papež: Ve jménu lidských práv se (paradoxně) nastolují moderní formy ideologické kolonizace

Svatý otec: Pastýř musí být nablízku Bohu v modlitbě a lidem v soucitu

Sláva na výsostech Bohu a vstupní modlitba

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Před jesličkami objevujeme, že jsme milováni

Rok začíná ve jménu Matky Boží. *Matka Boží* je nejvýznamnější titul Madony. Jedna otázka by však mohla vyvstat: proč říkáme *Matka Boží* a nikoli *Ježíšova Matka*? V minulosti někteří požadovali, aby se užívalo pouze to druhé označení, avšak církev prohlásila, že Maria je Matkou Boží. Musíme za to být vděční, protože v tomto výrazu je obsažena zářivá pravda o Bohu i o nás. To znamená, že od chvíle, kdy se Pán skrze Marii vtělil - a potom už navždy - nese naše lidství s sebou. Není už Bůh bez člověka. Tělo, které na sebe Ježíš vzal ze svojí Matky, patří mu také nyní a bude tomu tak vždycky. Říci *Matka Boží*, nám připomíná, že Bůh je blízký lidstvu jako dítě matce, která jej nosí v lůně.

Slovo *matka* (*mater*) odkazuje také ke slovu *materie*. Ve svojí Matce se Bůh z nebe, nekonečný Bůh stal maličkým, stal se materií proto, aby byl nejenom *s námi*, ale také *jako my*. To je ten zázrak a novost: člověk už není osamocen; už nikdy nebude sirotkem, ale navždy synem. Rok začíná touto novostí, kterou hlásáme slovy: *Matka Boží!* Je to radost z vědomí, že je přemoženo naše osamocení. Je to krása vědět, že jsme milovanými dětmi a že toto naše dětství nám nebude moci býti odňato. Znamená to zračit se v křehkém Bohu a dítěti neseném v Mariině náruči a vidět, že lidstvo je Pánu drahé a svaté. Proto je služba lidskému životu službou Bohu, a každý život, počínaje od mateřského lůna až ke starobě, nemoci, nemohoucnosti, i ve své nelibosti, ba odpudivosti má být přijat, milován a opatrován.

Nechme se nyní vést dnešním evangeliem. O Matce Boží se tam praví jedině: »Uchovávala všechno v srdci a rozvažovala o tom« (*Lk 2,19*). *Uchovávala*. Jednoduše uchovávala. Maria nemluvila. Evangelium, podávající narození Páně, neuvádí jedině její slovo. I v tom je Matka zajedno se svým Synem: Ježíš je nemluvně, tedy nemluví. On, Slovo, Boží Slovo, které v minulosti „mnohokrát a mnoha způsoby“ promlouvalo (srov. *Žid 1,1*), je nyní, „když se naplnil čas“ (*Gal 4,4*), němé. Bůh, před nímž se mlčí, je nemluvnětem. Jeho velebnost nemá slov, Jeho tajemství lásky se vyjevuje v nepatrnosti. Tato mlčící nepatrnost je projevem Jeho královské hodnosti. Matka se přidružila k Synu a *zachovává mlčení*.

A toto mlčení nám říká, že také my, chceme-li se uchovávat, potřebujeme se ztišit. Potřebujeme setrvat ve ztišení a pozorovat jesličky. Před jesličkami totiž objevujeme, že jsme milováni, a okoušíme ryzí smysl života. Mlčky hledíme a necháváme Ježíše, aby promluvil k našemu srdci a svojí nepatrností rozložil naši pýchu, svojí chudobou narušil naši pompéznost a svojí něhou obměkčil naše necitlivé srdce. Vyhrazuje-li si každý den chvilku na ztišení s Bohem, uchovávala svoji duši, uchovávala svoji svobodu před leptavými banalitami konzumu, reklamním otupováním, šířením prázdných slov a struhujícími návaly řečnění a halasu.

Maria uchovávala *všechno v srdci a rozvažovala o tom* - pokračuje evangelium. Čím bylo ono „*všechno*“? Byly to radosti i bolesti. Na jedné straně Ježíšovo narození, Josefova láska, návštěva pastýřů a prozářená noc. Na druhé straně však nejistá budoucnost, chybějící příbytek, »protože pro ně nebylo místo« (*Lk 2,7*), zklamání z odmítnutí a rozpačitost nad tím, že se Ježíš musel narodit ve stáji. Naděje a úzkosti, světlo a temnota: *to všechno* přebývalo v Mariině srdci. A co dělala ona? *Rozvažovala o tom*, to znamená probírala to v srdci s Bohem. Nic si nenechávala pro sebe, s ničím se neuzavřela do samoty, ani se nepohroužila do hořkosti, nýbrž všechno přinášela Bohu. Tak to uchovávala. Svěřovat znamená uchovávat. Nenechat život napospas strachu, bezútěšnosti či pověřivosti, neuzavírat se, ani se nesnažit zapomenout, nýbrž vést o všem dialog s Bohem. A Bůh, kterému ležíme na srdci, přijde obývat naše životy.

Takové jsou tajnosti Matky Boží: uchovávat v mlčení a přinášet Bohu. A k tomu, jak praví evangelium, docházelo *v jejím srdci*. Srdce vybízí dívat se do středu člověka, jeho citů a života. Také my, putující křesťané, cítíme na začátku roku potřebu znovu začít od středu,

nechat za sebou břemena minulosti a začít od toho, na čem záleží. Dnes máme před sebou východisko: *Matku Boží*. Maria je totiž taková, jaké chce Bůh mít nás i svoji církev: něžná a pokorná Matka, která není majetná, avšak oplývá láskou, je svobodná od hříchu a sjednocená s Ježíšem, který uchovává Boha v srdci a bližního v životě. Pro nový začátek hledme na Marii. V jejím srdci tluče srdce církve. Aby bylo možno se vydat vpřed, jak nás vybízí dnešní slavnost, je třeba se vrátit zpět: začít u jeslíček, od Matky, která v náruči nese Boha.

Zbožná úcta k Marii není duchovní galantnost, je to požadavek křesťanského života. Pohled na Matku nám dodává odvahu odložit spoustu zbytečné zátěže a opět nalézt to, na čem záleží. Dar Matky, dar každé matky a každé ženy je velice cenný pro církev, která je matkou a ženou. Zatímco muž často abstrahuje, tvrdí a předepisuje ideje, žena – matka – dovede uchovávat, spojovat srdcem a oživovat. Víra se totiž neomezuje jenom na ideu či nauku. Všichni potřebujeme srdce matky, která umí uchovávat Boží něhu a vnímat tep lidství. Tato Matka, jež je autorským podpisem Boha na člověčenství, ať v tomto roce uchovává a přináší pokoj svého Syna srdcím, našim srdcím a světu. A jako děti vás vybízím, abychom ji dnes jednoduše pozdravili tak jako ji zdravili křesťané Efesu před jejich biskupy: „Svatá Matko Boží!“ Řekněme třikrát, ze srdce, všichni společně a s pohledem obráceným k ní [její soše umístěné vedle oltáře]: „Svatá Matko Boží!“

Angelus

1.1.2018

Panna nám dává pochopit, jak je třeba přijímat událost Vánoc

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Na první stránku kalendáře nového roku, který od Pána dostáváme, klade církev jako překrásnou překrásnou miniaturu liturgickou slavnost Matky Boží Panny Marie. V tomto prvním dnu kalendářního roku se díváme na ni, abychom pod její mateřskou ochranou pokračovali v dlouhé cestě po stezkách času.

Dnešní evangelium (srov. *Lk 2,16-21*) nás uvádí do betlémské stáje. Pastýři přispěchají a naleznou Marii, Josefa a Dítě, vyprávějí pak, co jim pověděli andělé o tomto dítěti, totiž že je to Spasitel. Všichni se podivili, zatímco »Maria to všechno uchovávala v srdci a rozvažovala o tom« (v.19). Panna nám dává pochopit, jak je třeba přijímat událost Vánoc: ne povrchně, nýbrž v srdci. Ukazuje nám pravý způsob přijetí Božího daru, totiž uchovávat jej v srdci a rozvažovat o něm. Každému z nás je adresováno toto pozvání modlit se rozjímáním a okoušením tohoto daru, kterým je sám Ježíš.

Mariiným prostřednictvím přijímá Boží Syn tělesnost. Avšak Mariino mateřství se neomezuje pouze na to. Díky svojí víře je také první Ježíšovou učednicí, což „rozšiřuje“ její mateřství. Mariina víra vyvolá v Káni první zázračné „znamení“, které roznítl víru učedníků. S toutéž vírou je Maria přítomna u paty kříže a přijímá apoštola Jana za syna; a nakonec po Zmrtvýchvstání se stává modlíci se matkou církve, na níž v den Letnic sestupuje moc Ducha svatého.

Jako matka plní Maria velmi zvláštní funkci: stojí mezi svým Synem Ježíšem a lidmi v jejich nouzi, nemohoucnosti a utrpeních. Maria se stejně jako v Káni přimlouvá, je si vědoma, že jakožto matka může, ba má Synovi předkládat potřeby lidí, zejména těch nejslabších a chudých.

A právě těmto lidem je věnováno téma Světového dne míru, který připadá na dnešek: „Migranti a uprchlíci: muži a ženy hledající mír“. Tak zní motto tohoto dne. Rád bych znovu byl hlasem těchto našich bratří, hledající místo pro život v míru. Proto, aby ho našli, jsou mnozí z nich připraveni riskovat život na cestě, která je v mnoha případech dlouhá a nebezpečná, a podstupují námahu a utrpení (srov. [Poselství ke Světovému dni míru 2018](#), 1). Nezhářejme, prosím, v jejich srdci naději; neudusme jejich touhu po míru! Je důležité, aby všichni, občanské a výchovně-vzdělávací instituce, humanitární i církevní, usilovali o zajištění mírové budoucnosti pro uprchlíky a migranty. Kéž nás Pán v tomto novém roce vybaví

velkorysostí, abychom uskutečňovali solidárnější a přívětivější svět. Vybízím vás, abyste se za to modlili a spolu s vámi svěřuji Marii, Matce Boží a naší Matce tento právě započatý rok 2018. Staří ruští mniši, mystici, říkali, že v dobách duchovního vření, je nutné se utíkat pod plášť svaté Matky Boží. Pomysleme na dnešní vření, ale zejména na migranty a uprchlíky, a modleme se, jak nás tito staří mniši učili:

»Pod ochranu tvou se utíkáme, svatá Boží rodičko, neodmítej naše prosby v našich potřebách, ale ode všeho nebezpečí vysvobod' nás vždycky, Panno slavná a požehnaná«.

Generální audience

3.1.2018

Úkon kajícnosti

Dobrý den, drazí bratři a sestry!

Vracíme se ke katechezím o eucharistické slavnosti a dnes, v rámci jejích úvodních obřadů, budeme uvažovat nad úkonem kajícnosti. Svou strohostí podporuje postoj, kterým se připravujeme na důstojné slavení nejsvětějších tajemství – tedy vyznáním hříchů před Bohem a bratry, vyznáním své hříšnosti. Kněz totiž vyzývá k tomuto vyznání celé modlíci se shromáždění, protože všichni jsme hříšníci. Co může Pán darovat člověku, který již srdce zaplnil sám sebou a vlastním úspěchem? Nic, protože domýšlivý člověk není schopen přijmout odpuštění, jelikož se nasytil svou domnělou spravedlností. Pomysleme na podobenství o farizeovi a celníkovi, kde pouze druhý jmenovaný – celník – se domů vrátil ospravedlněn, tedy byly mu odpuštěny hříchy (srov. *Lk 18,9-14*). Člověk, který si je vědom své bída a pokorně sklápí oči, vnímá, že na něm spočívá milosrdný Boží pohled. Ze zkušenosti víme, že pouze ten, kdo dokáže uznat pochybení a požádat o prominutí, získává pochopení a odpuštění druhých lidí.

Pokud v tichu nasloucháme hlasu svědomí, umožní nám to rozpoznat, že se naše myšlenky vzdalují božskému myšlení, že naše slova a skutky jsou často světské, tedy řízené rozhodnutími, která jsou v rozporu s evangeliem. Na začátku mše svaté proto společně vykonáváme úkon kajícnosti prostřednictvím všeobecného vyznání hříchů, které vyslovujeme v první osobě jednotného čísla. Každý vyznává Bohu a bratrům, že „často hřešil, myšlením, slovy i skutky, a nekonal, co má konat“. Ano, vyznává se také ze svých opomenutí, tedy z toho, že zanedbal konání dobra, které mohl uskutečnit. Často máme pocit, jak jsme zdatní, protože – jak říkáme – „jsme nikomu neublížili“. Ve skutečnosti ale nestačí, že druhým neprokazujeme zlo, nýbrž je třeba si zvolit konání dobra a využívat všech příležitostí k tomu, abychom dobře svědčili o tom, že jsme Kristovými učedníky. Je prospěšné zdůraznit, že ze svých hříchů se vyznáváme jak Bohu, tak bratrům – to nám pomůže k pochopení dimenze hříchu, který nás odlučuje od Boha a tím také od bratrů, a naopak. Hřích přerušuje vztah s Bohem a bratry, vztahy v rodině, společnosti a společenství...Hřích vždy přerušuje, odlučuje a rozděluje...

Slova pronášená ústy doprovází bití v prsa. Tímto gestem vyznáváme, že jsem zhřešili vlastní vinou, a nikoli vinou druhých. Často se totiž stává, že ze strachu či studu namíříme prst na druhé, abychom je obvinili. Přiznat, že jsme viníci, nás něco stojí, ale prospěje nám, když se upřímně vyznáme. Je ale třeba vyznat vlastní hříchy. Vzpomínám si na příhodu, kterou vyprávěl jeden starý misionář. Jednalo se o ženu, která se přišla vyzpovídat a začala vypočítávat všechna pochybení svého manžela, potom přešla k proviněním své tchýně a nakonec k pokleskům sousedů. Zpovědník jí v jednu chvíli řekl: „Paní, povězte mi, už jste skončila?“ „Ne, ano, řekla jsem...“ „Výborně, skončila jste s hříchy druhých, teď začněte se svými...“ Je třeba se vyznat z vlastních hříchů...

Po vyznání hříchů prosíme „Matku Boží, Pannu Marii, anděly a svaté, aby se za nás u Boha přimlouvali“. Také v tomto ohledu je cenné společenství svatých – tedy přimluva těchto

„přítel, zastánců a pomocníků“ (Preface z 1. listopadu), která nás podporuje na pouti k plnému společenství s Bohem, až bude hřích konečně zničen.

Kromě „Vyznávám se“ je možné užít jiné formulace úkonu kajícího – například „Smiluj se nad námi, Pane/ Hřešili jsme proti tobě/ Ukaž nám, Pane, své milosrdenství/ A dej nám svou spásu“ (srov. Žl 123,3; 85,8; Jer 14,20). Zejména v neděli lze „obvyklý úkon kajícího nahradit svěcením vody a pokropením lidu na památku křtu“ (*Všeobecné pokyny k Římskému misálu*, 51), které zahlazuje všechny hříchy. Stejně tak je možné zahrnout do úkonu kajícího zpěv *Kyrie eléison* (Pane, smiluj se) – tímto starobylým řeckým výrazem oslavujeme Pána - *Kyrios* a vyprošujeme si jeho milosrdenství (*ibid.*, 52).

Písmo svaté nám předkládá zářné vzory „kajících“ postav, které poté, co zhřešily, vstupují samy do sebe, nacházejí odvahu ke stržení masky a otevírají se milosti, obnovující srdce. Pomysleme na krále Davida a jemu připisovaná slova Žalmu: „Smiluj se nade mnou, Bože, pro své velké milosrdenství, pro své velké slitování zahlad' mou nepravost“ (51,3). Pomysleme na marnotratného syna, který se vrací k otci, anebo na celníkovo zvolání: „Bože, buď milostiv mně hříšnému“ (Lk 18,13). Pomysleme také na sv. Petra, Zachea, samařskou ženu. Poměřovat se s křehkostí hlíny, z které jsme ztvárněni, je posilující zkušenost – učí nás počítat s vlastní slabostí a zároveň otevírá srdce, aby vzývalo Boží milosrdenství, které proměňuje a obrací. A právě toto činíme v úkonu kajícího na začátku mše svaté.

Homilie

6.1.2018

Spatřit hvězdu, vydat se na cestu a přinést dary

Tři skutky mudrců ukazují směr naší cesty vedoucí v ústřety Pánu, který se dnes zjevuje jako světlo a spása pro všechny národy. Mudrci spatřují hvězdu, vydávají se na cestu a přinášejí dary.

Spatřit hvězdu. Odtud vše začíná. Proč však spatřili hvězdu pouze tito mudrci? – mohli bychom se ptát. Možná proto, že pouze nemnozí pozvedli pohled k nebesům. Často se totiž v životě spokojujeme s pohledem držícím se při zemi: stačí nám zdraví, nějaký ten peníz a trocha zábavy. A já se ptám: dokážeme ještě pozvedat oči k nebi? Dokážeme snít, toužit po Bohu, očekávat jeho novost nebo se necháváme unášet životem jako suchá haluz ve větru? Mudrci se nespokojují s živoření a proplováním. Vytušili, že ke skutečnému životu je zapotřebí vysokého cíle, a proto je nutné upírat zrak vzhůru.

Mohli bychom se však ptát dále, proč mezi všemi těmi, kdo pozvedali oči k nebi, mnoho dalších nenásledovalo onu hvězdu, „jeho hvězdu“ (Mt 2,2)? Snad proto, že to nebyla hvězda nápadná, zářící více než jiné. Byla to hvězda – říká evangelium – kterou mudrci viděli „vycházet“. Ježíšova hvězda neoslepuje, neohromuje, nýbrž vlídně zve. Můžeme se ptát, jakou hvězdu volíme ve svém životě. Je mnoho oslnivých hvězd, které vyvolávají silné emoce, avšak neukazují směr. Platí to pro úspěch, peníze, kariéru, pocty a požitky vyhledávané jako životní cíl. Jsou jako meteority, které na chvíli zazáří, avšak brzy narazí a jejich záře pohasne. Jsou to padající hvězdy, které spíše zavádějí než orientují. Pánova hvězda však není vždy žhnoucí, ale je vždy přítomná. Bere tě v životě za ruku a doprovází tě. Neslibuje materiální odměny, ale zaručuje pokoj a daruje, stejně jako mudrcům, „nevýslovnou radost“ (Mt 2,10). Žádá však, abychom se vydali na cestu.

Vydat se na cestu – to je druhá činnost mudrců, nezbytná k nalezení Ježíše. Jeho hvězda totiž žádá rozhodnutí vyjít, snášet každodenní těžkosti cesty. Žádá po nás, abychom se osvobodili od neužitečných zátěží a okázalostí, které překážejí, a přijali to, co je nečekané a co nepatří k plánům na poklidný život. Ježíš se nechává nalézt tomu, kdo ho hledá, avšak bychom ho hledali, musíme se pohnout z místa, vyjít. Nečekat, nýbrž riskovat. Nestát namísto, nýbrž postupovat vpřed. Ježíš na nás klade nároky. Tomu, kdo ho hledá, navrhuje, aby opustil křeslo světských pohodlí a příjemné, konejšivé teplo svého krbu. Následovat Ježíše neznamená držet se zdvořilostního protokolu, nýbrž exodus, který je třeba žít. Bůh, který

vysvobodil svůj lid skrze přechod exodu a povolal nové národy, aby následovaly jeho hvězdu, dává svobodu a udílí radost vždy a jedině na cestě. Jinými slovy, abychom našli Ježíše, je zapotřebí odložit strach vstoupit do hry, spokojenost z pocitu, že jsme všeho dosáhli, lenost, která už od života nic neřádá. Je třeba riskovat jednoduše proto, abychom se setkali s Dítětem. Avšak natisíckrát se to vyplatí. Když totiž nalezneme toto Dítě, když objevíme jeho něžnost a lásku, nalezneme opět sami sebe.

Vydat se na cestu není snadné. Evangelium nám to ukazuje na nejrůznějších postavách. Vidíme Heroda, zneklidněného obavami, že narození krále ohrozí jeho moc. Organizuje proto porady a rozesílá lidi, aby shromažďovali informace. On sám se však nikam nehne, zůstává uzavřený ve svém paláci. Také „celý Jeruzalém“ (v. 3) má strach; strach z Boží novosti. Byli by radši, kdyby všechno zůstalo jako dřív, a nikdo nemá odvahu vyjít. Pokušení kněží a znalců zákona je subtilnější. Znají přesné místo a Herodovi ho označí, dokonce citací pradávného prorocství. Vědí o tom, ale neučiní ani krok směrem k Betlému. Může to být pokušení toho, kdo je věřící už dlouho. Dokáže víru obšírně rozebírat, jako věc již známou, ale osobně se pro Pána nenasazuje. Mluvíme, ale nemodlíme se. Hořekujeme, ale nečiníme dobro. Mudrci naopak mluví málo a putují mnoho. Třebaže neznají pravdy víry, jsou dychtiví a putují, jak to dokládají slovesa užitá v evangeliu: „přišli se mu poklonit“ (v. 2), „vydali se na cestu; vstoupili, padli na zem; vrátili se“ (v. 9,11,12). Byli v neustálém pohybu.

Dávat. Když mudrci po dlouhé cestě přišli k Ježíšovi, činí totéž co On: přinášejí dary. Ježíš je tady, aby dal svůj život, a oni přinášejí své vzácné jmění: zlato, kadidlo a myrhu. Evangelium se uskutečňuje tehdy, když cesta života dospěje k daru. Darovat nezištně, pro Pána, aniž bychom cokoli očekávali na oplátku, to je spolehlivé znamení, že jsme našli Ježíše, který říká: „Zadarmo jste dostali, zadarmo dávejte“ (Mt 10,8). Konat dobro bez vypočítavosti, i tehdy, když nás o ně nikdo neřádá, když na něm nic nezískáme, když nám nepůsobí potěšení. Toto si přeje Bůh. On, který se pro nás učinil maličkým, od nás žádá, abychom něco věnovali svým nejmenším bratřím. O koho jde? Jsou to právě ti, kteří nemají nic na oplátku, jako potřebný, hladový, cizinec, vězeň, chudý (srov. Mt 25,31-46). Darem milým Ježíši je postarat se o nemocného, věnovat čas problematickému člověku, pomoci někomu, kdo není v poli našeho zájmu, odpustit tomu, kdo nás urazil. Tyto nezištné dary nesmějí v křesťanském životě chybět. Jinak totiž, jak připomíná Ježíš, milujeme-li pouze ty, kteří milují nás, jednáme jako pohané (srov. Mt 5,46-47). Pohledme na své ruce, často prázdné a bez lásky, a pokusme se dnes myslet na nezištný dar, bez náhrady, jaký můžeme nabídnout. To bude Pánu milé. A prosme Jej: „Pane, pomoc mi, abych znovu objevil radost z dávání“.

Angelus

6.1.2018

Hledat Ježíše jako mudrci

Dnes na svátek Zjevení Páně nám evangelium (srov. Mt 2,1-12) překládá tři různé postoje, s nimiž byl přijat Ježíšův příchod a Jeho zjevení: *starostlivé pátrání, lhostejnost a strach*.

Mudrci neváhají vydat se na cestu, aby hledali Mesiáše. Když dospěli do Jeruzaléma ptají se: „Kde je ten narozený židovský král? Uviděli jsme jeho hvězdu na východě, a proto jsme se mu přišli poklonit.“ Podnikli dlouhou cestu a nyní se starostlivě snaží dozvědět, kde by mohl být právě narozený král. V Jeruzalémě se obrátí na krále Heroda, který požádá velekněze a učitele Zákona, aby zjistili na jakém místě se má narodit Mesiáš.

V protikladu k tomuto starostlivému pátrání mudrců stojí *lhostejnost* velekněží a učitelů Zákona. Ti sice znají Písma a jsou schopni dát správnou odpověď o místě narození. „V Betlémě v Judsku, neboť tak je psáno u proroka“ (v. 5), avšak nenamáhají se jít Mesiáše hledat. Betlém je od nich pár kilometrů, ale oni se ani nehnout.

Ještě horší je postoj Herodův: *má strach*, že by jej toto Dítě mohlo připravit o moc. Povolá si mudrce, nechá si vyprávět, kdy se jim objevila hvězda a pošle je do Betléma se slovy: „Jděte

a důkladně se na to dítě vyptejte. Až ho najdete, oznamte mi to, abych se mu i já přišel poklonit." (v. 7-8). Herodes však ve skutečnosti nechce vědět, kde je dítě proto, aby se mu přišel poklonit, ale proto, aby se ho zbavil, protože ho považoval za svého rivala.

Tyto tři postoje – starostlivé pátrání, lhostejnost a strach – nacházíme v evangeliu. A také my se musíme rozhodnout, který z nich zaujmeme.

Sobectví může vést k tomu, že budeme vnímat Ježíšův příchod do svého života jako ohrožení. Tehdy se snažíme potlačit nebo umlčet Ježíšovo poselství. Když sledujeme lidské ambice, pohodlné vyhlídky a sklony ke zlému, vnímáme Ježíše jako překážku.

Na druhé straně je všudypřítomné pokušení k lhostejnosti. Ačkoli víme, že Ježíš je Spasitel, dáváme přednost životu, jako kdyby tomu tak nebylo. Místo jednání ve shodě s vlastní křesťanskou vírou, následujeme světské principy, které vedou k uspokojování sklonů k panovačnosti, žízni po moci a po bohatství.

Naším povoláním však je následovat příklad mudrců: být starostliví v pátrání, odhodlaní přijmout námahu, abychom se ve svém životě setkali s Ježíšem. Vyhledat ho, abychom se mu poklonili, abychom uznali, že On je náš Pán, Ten, který ukazuje pravou cestu, po níž se máme ubírat. Pokud máme tento postoj, Ježíš nás skutečně zachraňuje a my můžeme žít krásný život, můžeme růst ve víře, v naději a lásce k Bohu i k našim bratřím.

Vzývejme o přímluvu Nejsvětější Pannu Marii, hvězdu lidstva putujícího v čase. Kéž na její mateřskou přímluvu může každý člověk dospět ke Kristu, Světlu pravdy, a svět kéž může postupovat po cestě spravedlnosti a míru.

7.1.2018

Předávejte víru rodinným nářečím, vyzval papež rodiče

Vatikán. Papež František dopoledne slavil v Sixtinské kapli liturgii z dnešního svátku Křtu Páně, během níž jako každoročně udělil svátost křtu novorozencům, kteří většinou pocházejí z rodin vatikánských zaměstnanců. Rodiče jednoho z 34 dětí – 16 chlapců a 18 holčiček – si pro svého syna zvolili jméno současného papeže – Francesco. Papež v krátkém a spatra pronášeném kázání rodičům připomněl, že jejich první povinností je předávání víry, což je možné činit také domáckým, láskyplným jazykem.

"Drazí rodiče, přinášíte dnes své děti ke křtu – a to je první krok v úkolu, který vám náleží a kterým je předávání víry. Tento úkol nemůžeme splnit sami, ale potřebujeme k němu Ducha svatého. Možnost předávat víru je milostí Ducha svatého – právě proto přinášíte své děti, aby obdržely Ducha svatého, aby přijaly Trojici – Otce, Syna a Ducha svatého – která bude bydlet v jejich srdcích.

Chtěl bych vám říci pouze jednu věc, která se vás týká", pokračoval Svatý otec.

„Předávání víry lze uskutečňovat pouze v rodinném „dialektu“, v řeči tatínků a maminek, dědečků a babiček. Poté nastoupí katecheté, kteří toto počáteční předávání rozvinou svými myšlenkami a vysvětlením...Nezapomínejte ale, že víra se předává dialektem – a pokud tento domácí dialekt chybí, pokud spolu doma rodiče nemluví jazykem lásky, předávání víry není snadné či vůbec není možné. Nezapomínejte tedy, že vaším úkolem je předat víru, ale prostřednictvím láskyplného nářečí vašeho domova a rodiny".

Také děti mají své nářečí – a dobře slyšitelné!", komentoval papež rodinné ovzduší v Sixtinské kapli.

„Teď jsou všechny zticha, ale stačí, aby jeden udal tón a orchestr jej bude následovat! To je dialekt dětí! Ježíš nám radí, abychom byli jako jedno z nich a mluvili jejich řečí. Nesmíme zapomenout na tento jazyk dětí, které mluví, jak dovedou, protože jejich mluva Ježíše obzvláště těší. Ve svých modlitbách budte prostí jako ony, řekněte Ježíši, co vychází ze srdce, jako to dělají děti. Dnes to děti vyjadřují pláčem – ano, jako děti. Nářečím rodičů je láska, aby se předávala víra. Nářečí dětí mají rodiče přijímat, aby rostli ve víře.“

V závěru papež vyzval přítomné rodiče, aby se navzdory majestátnímu architektonickému kontextu nezdráhali o své děti postarat a případně je nakrmit:

"Nyní budeme pokračovat s obřadem a pokud děti spustí koncert, znamená to, že se necítí pohodlně, nebo je jim moc horko, anebo je něco bolí, nebo možná mají hlad. Jestli mají hlad, bez obav je nakojte, dejte jim najíst, protože také to je jazyk lásky."

Zakončil papež František dnešní kázání v Sixtinské kapli.

8.1.2018

Papež: Ve jménu lidských práv se (paradoxně) nastolují moderní formy ideologické kolonizace

Vatikán. Papež František dnes v Královském sále Apoštolského paláce přijal diplomatický sbor akreditovaný u Svatého stolce. Tato tradiční audience spojená s novoročním blahopřáním je důležitou událostí, na které zástupci států nechtějí chybět – je proto výmluvné, že ani ve vánočním období neustalo předávání akreditačních listin a Svatému otci se představila čtveřice nových velvyslanců (Egypta a USA 22. prosince, Uruguaye 4.1. a Libanonu 5.1.). Za novodobé intenzivní diplomatické aktivity Vatikánu se nadále rozšířil seznam zemí, které udržují vztahy se Svatým stolicem – zatímco na sklonku 19. století (1900) jich bylo sotva dvacet, s nástupem Jana Pavla II. (1978) už byl jejich počet o šest desítek vyšší (84), aby za Benedikta XVI. dospěl ke 180. Za Františkova pontifikátu navázaly se Svatým stolicem diplomatické vztahy tři země – nově založený Jižní Súdán (2013), Mauritánie (2016) a v loňském roce Myanmar.

Jak papež s potěšením poznamenal v úvodu dnešní audience, zvyšuje se počet velvyslanců rezidujících v Říme (vloni k nim přibyl zástupce Jihoafrické republiky) a také smluvní aktivity Svatého stolce, v jejímž kontextu byla vloni podepsána rámcová dohoda s Konžskou republikou a dohoda s vládou Ruské federace o bezvízovém styku držitelů diplomatických pasů.

"Na letošek připadne sto let od konce první světové války, konfliktu, který nově narýsoval tvář Evropy a celého světa a ze kterého vzešly nové státy, zaujímající místo starých impérií. Z popela Velké války je možné vytěžit dvojí varování, která bohužel lidstvo nedokázalo bezprostředně pochopit (...). Prvním varováním je, že vítěz nikdy nemá ponížovat poraženého nepřítele. Mír se nebuduje potvrzením vlastní moci nad poraženým (...), nýbrž se upevňuje pouze tehdy, pokud se národy mohou konfrontovat v ovzduší rovnoprávnosti."

„Základem svobody, spravedlnosti a míru ve světě“ je „uznání přirozené důstojnosti a rovných a nezcizitelných práv členů lidské rodiny“, citoval papež ze Všeobecné deklarace lidských práv, od jejíhož přijetí valným shromážděním OSN letos uplyne 70 let (10.12.1948). Právě tomuto výročí věnoval Petrův nástupce svou dnešní promluvu k diplomatům – jak řekl, pro Svatý stolec je debata o lidských právech především poukazem na důstojnost člověka, kterého Bůh zamýšlel a stvořil jako svůj obraz a podle své podoby.

"Tato práva čerpají základ z přirozenosti, objektivně společné celému lidskému rodu. Byla vyhlášena, aby strhla dělicí zdi v lidské rodině a podpořila to, čemu sociální nauka církve

říká všestranný lidský rozvoj, protože se týká „rozvoje celého člověka a celého lidstva“ (Populorum progressio,14). (...) Je nicméně nutné konstatovat, že v průběhu let a především v důsledku sociálních otřesů osmašedesátého roku se postupně mění výklad některých práv a včleňuje se do nich řada „nových práv“ (v uvozovkách), která si mnohdy odporují.“

Tato tendence nikoli pokaždé „podpořila rozvoj přátelských vztahů mezi národy“ (Všeobecná deklarace lidských práv, preambule), zdůraznil římský biskup. Prosadilo se tak rozporuplné pojetí lidských práv, stavící se do protikladu ke kultuře mnoha zemí, které se proto necítí respektovány ve svých sociálně-kulturních tradicích, nýbrž spíše zanedbávány vzhledem ke svým reálným potřebám, vyžadujícím řešení.

"Může zde tudíž vzniknout v jistém smyslu paradoxní riziko, že se jménem lidských práv nastolí moderní formy ideologických kolonizací ze strany silnějších a bohatších na úkor chudších a slabších. Současně je dobré mít na zřeteli, že se nelze dovolávat tradic jednotlivých národů jako záminky k zanedbávání náležitě úcty vůči právům, vyhlášeným ve Všeobecné deklaraci lidských práv."

Mnohá základní práva, vypočítaná v této listině, jsou bohužel dodnes porušována, upozornil papež František, a jmenoval zejména „právo na život, svobodu a osobní bezpečnost“ (tamtéž, čl.3), které nepošlapává jenom válka a násilí, nýbrž subtilnější formy útoku:

"Myslím především na nevinné děti, skartované ještě před narozením, často nechtěné kvůli nemocem, postižení či sobectví dospělých. Myslím na staré lidi, kteří jsou hlavně v nemoci mnohokrát odepisováni, protože jsou považováni za přítěž. Myslím na ženy, tolikrát vystavené násilí a pokořování i v rámci vlastních rodin. Myslím na oběti obchodu s lidmi, který porušuje zákaz všech forem otroctví (čl.4)."

V souvislosti s právem na život a tělesnou integritu se papež dožadoval dostupnosti a cenové přístupnosti zdravotnické péče a vědeckého výzkumu, který by se zaměřil na vývoj životně důležitých léků, byť tržně nevýnosných. Právo na život zahrnuje také aktivní úsilí o mír, zdůraznil Svatý otec a ocenil jako historický milník letošní Smlouvu o zákazu jaderných zbraní, kterou podepsalo více než 150 členských států OSN i Svatý stolec jako stálý pozorovatel.

"Podpora mírové kultury zaručující integrální rozvoj vyžaduje vytrvalé úsilí o odzbrojení a snížené užití ozbrojené síly při řešení mezinárodních záležitostí. Rád bych proto povzbudil klidnou a co nejširší debatu o tomto natolik delikátním tématu, která by zabránila dalšímu vyhrocování v rámci mezinárodního společenství. Každá, třebaže skromná snaha v tomto směru, znamená důležitý výdobytek pro lidstvo."

Neváhal papež připomenout na adresu členských států NATO a jaderných mocností, které se ke zmíněné úmluvě nepřipojily. Svatý stolec zde rozhodně opakuje své pevné „přesvědčení, že spory, se nemají řešit zbraněmi, nýbrž vyjednáváním a dohodami“ (Pacem in terris,126). „Přičí se totiž rozumu, že by v atomové době mohla být válka prostředkem k dosažení spravedlnosti“ (tamtéž), dodal František a vyzval v první řadě k podpoře jakéhokoli pokusu o dialog na Korejském poloostrově. Další část své promluvy věnoval rozboru současných válečných konfliktů ve světě – od Blízkého východu přes africké státy a Venezuelu po Ukrajinu. Ve všech případech nejvíce trpí civilní obyvatelstvo a rodiny, žijící v bojových zónách.

"Právě rodině bych rád věnoval zvláštní zmínku. Sama Všeobecná deklarace totiž uznává „mužům a ženám právo na uzavření sňatku a založení rodiny“, jako „přirozené a základní jednotky společnosti“, která „má nárok na ochranu ze strany společnosti a státu“. Bohužel je však známo, že zejména na Západě je rodina považována za cosi překonaného. Před stabilitou definitivního projektu se dává přednost pomíjivým vztahům. (...) Považuji proto za

naléhavé, aby byla přijata reálná politická opatření na podporu rodiny, na níž závisí budoucnost a rozvoj států."

Naléhal Petrův nástupce a doplnil, že nelze opominout rodiny zlomené chudobou, válkami a migrací. Varoval před atavistickým strachem z migrantů a připomenul, že židovsko-křesťanské dějiny spásy jsou v podstatě dějinami migrace.

"Je třeba opustit obsírnou rétoriku o tomto tématu a vyjít ze zásadní skutečnosti, že před námi stojí především lidé."

Následující obsáhlou úvahu o migraci papež František čerpal především z letošního **Poselství ke Světovému dni míru**. Upozornil zejména na integraci jako dvojsměrný proces dodržování povinností a poskytování práv. Svátý stolec - uvedl římský biskup - nemá v úmyslu zasahovat v této věci do rozhodnutí náležejících jednotlivým státům. V závěru dnešní promluvy k diplomatickému sboru se zastavil u dalších práv, uvedených ve Všeobecné deklaraci, a sice „práva na svobodu myšlení, svědomí a náboženství, včetně práva na změnu náboženství“.

"Bohužel je známo, že právo na svobodu náboženství často není dodržováno. Náboženství se nezdá stávat příležitostí k ideologickému ospravedlnění nových forem extrémismu či záminkou ke společenské marginalizaci, ne-li přímo k různým formám pronásledování věřících."

A konečně papež obrátil pozornost k právu na práci, bez níž se člověk nemůže účastnit na budování obecného dobra.

"Často lze o práci lehce přijít nejenom v důsledku střídání hospodářských cyklů, ale také kvůli postupnému zavádění stále dokonalejších a přesnějších strojů a technologií, které jsou schopny nahradit člověka. Jestliže na jedné straně konstatujeme nespravedlivé rozdělení pracovních příležitostí, na druhé straně se objevuje tendence vyžadovat od zaměstnanců stále úmornější pracovní rytmus."

V závěru úvahy nad některými právy obsaženými ve Všeobecné deklaraci papež neopomenul aspekt, který je s nimi úzce provázán. Zdůraznil, že každý jedinec má kromě práv také povinnosti vůči svému společenství, aby se „vyhovělo spravedlivým požadavkům morálky, veřejného pořádku a obecného blaha v demokratické společnosti“ (čl.29).

Kázání z Domu sv. Marty

9.1.2018

Svatý otec: Pastýř musí být nablízku Bohu v modlitbě a lidem v soucitu

Vatikán. Pohnutí, blízkost a důslednost jsou zdrojem pastýřské autority a moci - kázal papež při ranní eucharistii v kapli Domu sv. Marty. Komentoval tak dnešní evangelium (Mk 1,21b-28), kde je o Ježíšovi řečeno, že »učil jako ten, kdo má moc«.

„Právě toto – vyzdvihl Petrův nástupce – je »nové učení«. Toto je novost Krista, totiž dar autority obdržené od Otce. Když učili farizeové a učitelé Zákona, kteří také říkali pravdu, lid přemýšlel o něčem jiném, protože to, co říkali, nedosahovalo k jejich srdci“ – vysvětloval dále papež. „Učili z katedry a nezajímali se o lidi, zatímco Ježíš svým učením vzbuzoval úžas a pohnutí v srdci, protože to, co Ježíšovi dává moc, je právě Jeho blízkost lidem a chápavost vůči jejich problémům, bolestem i hříchům.“

„Poněvadž byl nablízku, rozuměl. Svojí blízkostí přijímal, uzdravoval a učil. To co dává pastýři moc či autoritu, kterou uděluje Otec, je blízkost. Blízkost Bohu v modlitbě. Pastýř, který se nemodlí a nehledá Boha, přišel o podíl i o blízkost lidu. Pastýř odtržený od lidí, lidi neosloví. Blízkost, tato dvojí blízkost je pomazáním pastýře, který je dojat Božím obdarováním v modlitbě, a umí být pohnut hříchy, problémy a nemocemi lidí; pastýř se nechává dojmout.“

Učitelé Zákona – pokračoval papež – ztratili schopnost pohnutí, protože nebyli nablízku Bohu, ani lidem. A pokud pastýř nedbá na tuto blízkost, jeho život ztratí koherenci.

„Ježíš je v tom jasný: »Čiňte, co říkají – říkají pravdu – ale nikoli to, činí«. Obojaký život. Je ohavné vidět pastýře dvojího života: to je rána v církvi. Nemocní jsou pastýři, kteří přišli o autoritu a vedou dvojí život! Obojaký život je možné vést různými způsoby, ale je obojaký. A Ježíš je vůči takovým velmi důrazný. Nejenom že o nich říká, aby je lidé poslouchali, ale nedělali, co dělají oni. Co říká jim? Jste »obílené hroby«, pěkní co do nauky zvenčí, ale uvnitř všelijaká nečistota (srov. Mt 23,27). Takový je konec pastýře, který není nablízku Bohu v modlitbě a lidem v soucitu.“

Papež pak přešel k dnešnímu liturgickému čtení z první knihy Samuelovy (1,9-20) a poukázal na postavu Anny, která prosí Hospodina, aby jí daroval syna. Kněz Eli, jenž u toho byl přítomen, ale nebyl nablízku Bohu, ani lidem, se domníval, že žena je opilá. Ona se však úpěnlivě modlila v srdci a »jenom její rty se pohybovaly«. Sama pak Elimu vysvětlila, že »vylévala své srdce před Hospodinem a mluvila ze žalu a soužení«. Eli ji nakonec dokázal vyslechnout, přiblížit se jejímu srdci a nakonec jí řekl, aby šla v pokoji: »Bůh Izraele nechť ti dá, oč jsi ho prosila«. Tento kněz – řekl papež – si uvědomil svůj omyl a nechal ze svého srdce vytrysknout požehnání, protože Anna pak skutečně počala a porodila Samuela.

„Pastýřům, kteří žili odtržení od Boha i od lidu, od lidí, říkám: »Neztrácejte naději. Vždycky existuje možnost.« Stačilo se jenom dívat, přiblížit se oné ženě, vyslechnout ji a vzbudit autoritu k žehnání a prorokování. Bylo vysloveno proroctví a této ženě se dostalo syna. Autorita, moc je Boží dar. Přichází pouze od Boha. A Ježíš ji uděluje svým. Autoritu v řeči, vycházející z blízkosti Bohu i blízkosti lidu, vždy z obou dvou. Autorita je koherentní, nikoli obojaká. Toto je autorita, a jestli ji pastýř ztratí, ať neztrácí naději. Jako Eli. Vždycky je čas se přiblížit a vzbudit autoritu i proroctví.“

Kázal papež František při ranní mši v kapli Domu sv. Marty.

Generální audience

10.1.2018

Sláva na výsostech Bohu a vstupní modlitba

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

V cyklu katechezí o eucharistické bohoslužbě jsme viděli, že úkon kajícnosti nám pomáhá odstranit vlastní domýšlivost a předstoupit před Boha takoví, jací opravdu jsme, s vědomím, že jsme hříšníci a v naději na odpuštění.

Právě ze setkání lidské bídy a božského smilování se rodí vděčnost, kterou vyjadřuje chvalozpěv „Gloria“, »velmi starý a úctyhodný hymnus. Tímto chvalozpěvem církev, shromážděná v Duchu Svatém, oslavuje a prosí Boha Otce a Beránka« (Všeobecné pokyny k Římskému misálu, 53). Začátek tohoto chvalozpěvu – *Sláva na výsostech Bohu* – je převzat z zpěvu andělů při Ježíšově narození v Betlémě. Je to radostná zvěst o objetí nebe a země. Tento zpěv zahrnuje také nás, kteří jsme usebráni v modlitbě: „Sláva na výsostech Bohu a pokoj lidem dobré vůle.“

Po zpěvu *Gloria* anebo, pokud se nezpívá, hned po úkonu kajícnosti následuje zvláštní forma modlitby nazvaná „vstupní“, jež vyjadřuje povahu právě slavené bohoslužby v závislosti na dnu a liturgické době (srov. *tamt.*, 54). Výzvou „modleme se“ kněz vybízí lid ke společné usebranosti v mlčení, aby si všichni uvědomili, že stojí před tváří Boží a v duchu si připravili své prosby (srov. *tamt.*, 54). Kněz řekne „modleme se“ a každý mlčky myslí na to, oč chce v modlitbě prosit.

Mlčení není pouhá absence mluvy, nýbrž připravenost naslouchat jiným hlasům, tedy hlasu našeho srdce a především hlasu Ducha svatého. V liturgii závisí povaha posvátného ztišení na tom, o kterou část mše jde: »při úkonu kajícnosti a po výzvě k modlitbě se jednotlivci v

duchu usebírají; po čtení nebo homilii krátce rozjímají o tom, co slyšeli; po přijímání pak ve svém srdci chválí Boha a modlí se« (*tamt.* 45). Mlčení před vstupní modlitbou tedy napomáhá k usebrání a přemýšlení o tom, proč jsme tam. Proto je důležité naslouchat vlastnímu nitru, abychom jej pak otevřeli Pánu. Možná, že za sebou máme dny námah, radosti či bolesti a chceme to říci Pánu, dovolat se Jeho pomoci a prosit Jež, aby nám byl nablízku; máme příbuzné a přátele, kteří jsou nemocní anebo procházejí těžkými zkouškami, a toužíme svěřit Bohu osudy církve a světa. Tomu slouží krátké mlčení před tím, než kněz shrne úmysly všech a nahlas jejich jménem pronese společnou modlitbu, která uzavírá vstupní obřady, tedy právě vstupní modlitbu zahrnující jednotlivé úmysly. Vřele doporučuji kněžím, aby tuto chvíli mlčení dodržovali a nespěchali, protože jinak nám hrozí, že se bezděčně připravíme o usebranost duše.

Kněz pronáší tuto pobídku a vstupní modlitbu s rozpjatýma rukama, tedy v postoji modlitby, který si osvojili křesťané již v prvních stoletích, jak dosvědčují fresky římských katakomb, a napodobili tak Krista s rukama rozpjatýma na dřevu kříže. Kristus je Tím, kdo se modlí, i modlitbou zároveň! V Ukřižovaném rozpoznáváme Kněze, který vzdává bohumilou poctu Bohu synovskou poslušností.

V Římském obřadu jsou modlitby stručné, ale jejich význam je hutný. Vracet se k rozjímání nad jejími texty také mimo mši nám může pomoci chápat, jak se obracet k Bohu, oč prosit a jaká slova užívat. Kéž se liturgie pro nás všechny stává pravou školou modlitby.